REGULAS

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2023/1615

(2023. gada 3. maijs),

ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/23 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem, kuros precizēti nosacījumi, saskaņā ar kuriem kompensācija, šādas kompensācijas skaidras naudas ekvivalents vai jebkuri ieņēmumi, kas pienākas saskaņā ar minētās regulas 63. panta 1. punktu, ir jānodod klientiem un netiešajiem klientiem, un nosacījumi, saskaņā ar kuriem nodošanu uzskata par samērīgu

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/23 (2020. gada 16. decembris) par centrālo darījumu partneru atveseļošanas un noregulējuma režīmu un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1095/2010, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 806/2014 un (ES) 2015/2365 un Direktīvas 2002/47/EK, 2004/25/EK, 2007/36/EK, 2014/59/ES un (ES) 2017/1132 ([1]), un jo īpaši tās 63. panta 2. punkta trešo daļu,

tā kā:

(1) Regulas (ES) 2021/23 63. pantā ir noteikts, ka līgumattiecības, kuras ļauj tīrvērtes dalībniekiem noregulējuma instrumentu negatīvās sekas nodot tālāk saviem klientiem, līdzvērtīgā un samērīgā veidā ietver arī klientu tiesības uz jebkādu atlīdzību vai kompensāciju, ko tīrvērtes dalībnieki saņem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 27. panta 6. punktu, vai jebkādu šādas atlīdzības vai kompensācijas skaidras naudas ekvivalentu, vai jebkādiem ieņēmumiem, ko tie saņēmuši pēc tam, kad tikusi iesniegta prasība saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 62. pantu ("atlīdzinājums"), ciktāl šādi ieņēmumi attiecas uz klientu pozīcijām un to iemaksām, un ka minētie noteikumi attiecas arī uz tādu klientu un netiešo klientu līgumattiecībām, kuri piedāvā netiešas tīrvērtes pakalpojumus saviem klientiem.

(2) Lai nodrošinātu līdzvērtīgu un samērīgu atlīdzinājuma sadali, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem būtu taisnīgi un nediskriminējoši jāsadala dažādo veidu atlīdzinājumi attiecīgajiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem. Atlīdzinājuma daļai, ko saņem katrs attiecīgais tīrvērtes pakalpojumu lietotājs, vajadzētu būt samērīgai ar šāda tīrvērtes pakalpojumu lietotāja ieguldījumu *CCP* noregulēšanā, kuram tam ir bijusi netieša piekļuve ar attiecīgā tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja starpniecību, ja šāda ieguldījuma rezultātā tiek veikts maksājums saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 27. panta 6. punktu vai 62. pantu ("atbilstīga iemaksa"). Tā paša iemesla dēļ tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem būtu jāsaņem atlīdzinājums bez jebkādas savstarpējas dzēšanas, ja vien tīrvērtes pakalpojumu lietotājam nav pienākuma veikt kādu termiņu sasniegušu maksājumu tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam, kuram tajā pašā laikā ir pienākums nodot minētajam tīrvērtes pakalpojumu lietotājam atlīdzinājumu. Tomēr, lai nepieļautu, ka šādas savstarpējas dzēšanas vai savstarpēja ieskaita rezultātā tiek nepamatoti samazinātas summas, kas pienākas tīrvērtes ķēdē sekojošajiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem, ja saņēmējs arī ir tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs, tā tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem nododamais atlīdzinājums būtu jāaprēķina, pamatojoties uz atlīdzinājumu, ko tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs saņēmis pirms jebkādu atskaitījumu vai ieskaitu veikšanas.

([1]) OV L 22, 22.1.2021., 1. lpp.

(3) Atlīdzinājums taisnīgā un nediskriminējošā veidā būtu jāiedala visiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem, kas ir veikuši atbilstīgu iemaksu, un paša tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja kontos, ja šāds tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs arī ir veicis atbilstīgu iemaksu. Turklāt, lai izvairītos no diskriminācijas vai netaisnīgas attieksmes, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem, sadalot šādus atlīdzinājumus, nebūtu jāpiemēro ne pakārtotības klauzulas, ne prioritāra secība.

(4) Noregulējuma posmā tirgus apstākļi var būt ļoti saspringti. Tāpēc ir jānodrošina tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem pārredzamība un pārliecība, ka to tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja saistību neizpildes gadījumā ir aizsargāti finanšu aktīvi un instrumenti, kas paredzēti atlīdzinājuma sadalei. Tāpēc tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem, saņemot atlīdzinājumu tīrvērtes pakalpojumu lietotāja vārdā, šāds atlīdzinājums būtu jātur atsevišķā un nošķirtā kontā.

(5) Finanšu aktīvu vai finanšu instrumentu klāsts, ko var izmantot, lai sniegtu kompensāciju tīrvērtes dalībniekiem, klientiem un netiešajiem klientiem, ir ļoti plašs, un dažādi aktīvi un instrumenti ir saistīti ar dažādiem riskiem. Lai nodrošinātu taisnīgu un vienlīdzīgu atlīdzinājuma sadalīšanu, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem dažādo veidu finanšu aktīvi un finanšu instrumenti, ko tie ir saņēmuši kā atlīdzinājumu, būtu jāsadala vienlīdzīgi starp visiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem un saviem kontiem. Šādai sadalīšanai vajadzētu būt samērīgai ar minēto tīrvērtes pakalpojumu lietotāju atbilstīgajām iemaksām tā *CCP* noregulējumā, kuram tiem ir netieša piekļuve vai nu ar minēto tīrvērtes pakalpojumu sniedzēju starpniecību, vai arī ar tīrvērtes pakalpojumu sniedzēju starpniecību minētajā noregulējuma procedūrā.

(6) Ir jāņem vērā darbības specifika un šķēršļi, kas saistīti ar dažu veidu finanšu aktīviem un finanšu instrumentiem. Ir arī maksimāli jānodrošina, ka tīrvērtes pakalpojumu lietotājs saņem taisnīgu atlīdzinājumu tādos gadījumos, ja tīrvērtes pakalpojumu lietotājam nav iespējams saņemt noteikta veida finanšu aktīvu vai finanšu instrumentu vai ja tas citu iemeslu dēļ labprātāk nevēlas saņemt noteikta veida finanšu aktīvu vai finanšu instrumentu. Tāpēc tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam pēc tīrvērtes pakalpojumu lietotāja pieprasījuma un iespēju robežās būtu jāpārved attiecīgais aktīvs vai instruments citam saņēmējam, ko norādījis tīrvērtes pakalpojumu lietotājs. Ja tas nav iespējams, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam būtu tirgū jāpārdod attiecīgie aktīvi vai instrumenti trešai personai par dominējošo tirgus cenu un pēc tam jāpārskaita ieņēmumi no pārdošanas tīrvērtes pakalpojumu lietotājam.

(7) Lai nodrošinātu pārredzamību un izsekojamību, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem būtu pēc iespējas labāk jāinformē tīrvērtes pakalpojumu lietotāji par visiem lēmumiem, kas pieņemti noregulējuma procesā, lai kompensētu veiktās atbilstīgās iemaksas. Sniedzot šādu informāciju, ciktāl iespējams, būtu jānorāda lēmuma veikt iemaksu noregulējumā saskaņā ar Regulu (ES) 2021/23 darbības joma, atlīdzinājuma struktūra un atlīdzinājuma aprēķins, tostarp tas, kā tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs ir aprēķinājis atlīdzinājumu tīrvērtes pakalpojumu lietotājam. Tā paša iemesla dēļ un lai nodrošinātu, ka tīrvērtes pakalpojumu lietotāji saprot saistību starp veikto iemaksu un saņemto atlīdzinājumu, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējiem, ja iespējams un nepārkāpjot konfidencialitātes ierobežojumus, būtu jāinformē tīrvērtes pakalpojumu lietotāji par atlīdzinājuma vispārējo sadalījumu un struktūru.

(8) Šī regula ir balstīta uz regulatīvo tehnisko standartu projektu, ko Komisijai iesniegusi Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestāde (EVTI).

(9) EVTI ir veikusi atklātas sabiedriskās apspriešanas par regulatīvo tehnisko standartu projektu, kas ir šīs regulas pamatā, izanalizējusi potenciālās saistītās izmaksas un ieguvumus un lūgusi ieteikumu no Vērtspapīru un tirgu nozares ieinteresēto personu grupas, kura izveidota saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1095/2010 ([2]) 37. pantu,

([2]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1095/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Vērtspapīru un tirgu iestādi), groza Lēmumu Nr. 716/2009/EK un atceļ Komisijas Lēmumu 2009/77/EK (OV L 331, 15.12.2010., 84. lpp.).

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs" ir tīrvērtes dalībnieks, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 648/2012 ([3]) 2. panta 14) punktā, klients, kā definēts Regulas (ES) Nr. 648/2012 2. panta 15) punktā, netiešs klients, otrās pakāpes netiešs klients vai trešās pakāpes netiešs klients, kā definēts Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2017/2154 ([4]) 1. panta b), d) vai e) punktā, kas tieši vai netieši sniedz tīrvērtes pakalpojumus Savienībā;

2) "tīrvērtes pakalpojumu lietotājs" ir klients, kā definēts Regulas (ES) Nr. 648/2012 2. panta 15) punktā, netiešs klients, otrās pakāpes netiešs klients vai trešās pakāpes netiešs klients, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2017/2154 1. panta b), d) vai e) punktā, kas izmanto tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja sniegtos tīrvērtes pakalpojumus;

3) "atlīdzinājums" ir atlīdzība vai kompensācija, ko tīrvērtes dalībnieki saņem saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 27. panta 6. punktu, tostarp īpašumtiesību instrumenti, parāda instrumenti vai instrumenti, kuros ir atzītas tiesības uz *CCP* peļņu nākotnē, vai jebkurš šādas atlīdzības vai kompensācijas naudas ekvivalents, vai jebkādi ieņēmumi, ko saņem pēc pieprasījuma, kas iesniegts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 62. pantu, tostarp, ja kāda no minētajos pantos minētajām summām tiek nodota tīrvērtes pakalpojumu lietotājam;

4) "atbilstīga iemaksa" ir iemaksa, ko tīrvērtes pakalpojumu lietotājs ar *CCP* tīrvērtes dalībnieka starpniecību saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 63. pantā izklāstītajiem nosacījumiem veicis noregulējamajam *CCP*, kuram tam ir netieša piekļuve ar tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja starpniecību, ja ar *CCP* tīrvērtes dalībnieka starpniecību noregulējuma procedūrā veiktās iemaksas rezultāts ir bijis atmaksājums.

2. pants

Atlīdzinājuma veids

Atlīdzinājums, kas kreditēts vai piešķirts tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam un nodots tīrvērtes pakalpojumu lietotājam, var būt skaidrā naudā, finanšu instrumentos, īpašumtiesību instrumentos, parāda instrumentos vai instrumentos, kuros atzīta prasība par *CCP* nākotnes peļņu.

3. pants

Atlīdzinājuma sadalīšana

1. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji taisnīgi un nediskriminējoši sadala attiecīgo atlīdzinājumu visiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem, kas ir veikuši atbilstīgu iemaksu, tostarp tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem, kuri vairs nav atlīdzinājumu saņemošā tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja tīrvērtes pakalpojumu lietotāji, proporcionāli katra minētā tīrvērtes pakalpojumu lietotāja veiktajai atbilstīgajai iemaksai.

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 648/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par ārpusbiržas atvasinātajiem instrumentiem, centrālajiem darījumu partneriem un darījumu reģistriem (OV L 201, 27.7.2012., 1. lpp.).

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/2154 (2017. gada 22. septembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 600/2014 papildina attiecībā uz regulatīvajiem tehniskajiem standartiem par netiešas tīrvērtes mehānismiem (OV L 304, 21.11.2017., 6. lpp.).

2. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji pārredzamā veidā aprēķina sadalāmo atlīdzinājumu un informē katru tīrvērtes pakalpojumu lietotāju atsevišķi saskaņā ar 5. panta 2. punkta c) apakšpunktu.

3. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji atmaksājumu iedala savos kontos un atbilstīgu iemaksu veikušo tīrvērtes pakalpojumu lietotāju kontos, pamatojoties uz veiktās atbilstīgās iemaksas aprēķinu, un nedz diskriminē dažādus saņēmējus, nedz arī piemēro tiem prioritāru secību. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji neiedala savā kontā nevienu atlīdzinājuma daļu, pirms nav iedalījuši atbilstīgu iemaksu veikušo tīrvērtes pakalpojumu lietotāju kontos atlīdzinājuma daļu, uz kādu minētajiem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem ir tiesības.

4. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji var piemērot atskaitījumus no atlīdzinājuma vai savstarpēju dzēšanu ar to, ja tīrvērtes pakalpojumu lietotājam ir pienākums veikt kādu termiņu sasniegušu maksājumu tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam, kuram saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 63. pantu ir pienākums nodot atlīdzinājumu tam pašam tīrvērtes pakalpojumu lietotājam.

Tomēr, ja saņēmējs arī ir tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs, atlīdzinājumu, kas jānodod tālāk tā tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem, aprēķina, pamatojoties uz atlīdzinājumu, kas tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam bija jāsaņem pirms pirmajā daļā minētajiem atskaitījumiem vai savstarpējas dzēšanas.

5. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs atmaksājumu, kas saņemts saskaņā ar Regulas (ES) 2021/23 27. panta 6. punktu vai 62. pantu, tur atsevišķā un nošķirtā kontā, līdz visi atmaksājumi ir pilnībā sadalīti.

4. pants

Atmaksājuma un tā veikšanas veids

1. Ja atmaksājumu veido dažādu veidu finanšu aktīvi vai finanšu instrumenti, neatkarīgi no tā, vai šie aktīvi vai finanšu instrumenti ir skaidra nauda, īpašumtiesību instrumenti, parāda instrumenti vai jebkādi citi instrumenti, kuros atzītas tiesības uz noregulējamā CCP peļņu nākotnē, tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji šo atmaksājumu sadala pa aktīvu vai instrumentu veidiem. Katrs tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs pēc tam piešķir un iedala atlīdzinājumu katram no saviem tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem un – ja tas ir tiesīgs saņemt atlīdzinājumu – pats savā kontā proporcionāli veiktajai atbilstīgajai iemaksai un tādā pašā proporcijā par katru finanšu aktīvu vai finanšu instrumentu veidu.

2. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs, kas norēķinu ierobežojumu vai citu šķēršļu dēļ dažu aktīvu vai instrumentu pārvešanai nespēj 1. punktā noteiktajā veidā iedalīt atlīdzinājumu tīrvērtes pakalpojumu lietotājam, kurš ir veicis atbilstīgu iemaksu, par to nekavējoties informē attiecīgo tīrvērtes pakalpojumu lietotāju.

3. Ja 2. punktā minēto norēķinu ierobežojumu vai šķērsli nevar novērst trīs darbdienu laikā pēc tam, kad tīrvērtes pakalpojumu lietotājs saņēmis minētajā punktā minēto paziņojumu, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs pieprasa tīrvērtes pakalpojumu lietotājam piecu darbdienu laikā norādīt alternatīvu saņēmēju attiecīgajiem aktīviem vai instrumentiem. Tīrvērtes pakalpojumu lietotājs arī var pieprasīt tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam iedalīt finanšu aktīvus vai finanšu instrumentus alternatīvam saņēmējam. Ja tīrvērtes pakalpojumu lietotājs ir norādījis alternatīvu saņēmēju, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs nodod finanšu aktīvus vai finanšu instrumentus minētajam alternatīvajam saņēmējam, ciktāl tas iespējams un ar saprātīgām izmaksām tīrvērtes pakalpojumu lietotājam.

4. Ja nodošana alternatīvam saņēmējam saskaņā ar 3. punktu nav iespējama, tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs par to rakstiski paziņo attiecīgajam tīrvērtes pakalpojumu lietotājam trīs darbdienu laikā pēc alternatīvā saņēmēja norādīšanas, informējot par šādas neiespējamības iemeslu. Šādā gadījumā tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs noteiktā vērtspapīru tirgū par dominējošo tirgus cenu pārdod attiecīgos aktīvus vai instrumentus trešai personai un pārskaita ieņēmumus no pārdošanas tīrvērtes pakalpojumu lietotājam, atskaitot jebkādas samērīgas pārdošanas izmaksas.

5. pants

Informācija par atlīdzinājumu

1. Tīrvērtes pakalpojumu sniedzēji rakstiski informē tīrvērtes pakalpojumu lietotājus, kas veikuši atbilstīgu iemaksu, par jebkādu atlīdzinājumu, ko tiem ir tiesības saņemt.

2. Šā panta 1. punktā minētajā paziņojumā iekļauj visu turpmāk minēto informāciju:

a) attiecīgā gadījumā kopiju noregulējuma iestādes lēmumam par to, ka tīrvērtes dalībniekam ir tiesības uz starpības apmaksu, kā minēts Regulas (ES) 2021/23 62. pantā;

b) attiecīgā gadījumā kopiju noregulējuma iestādes lēmumam, ar ko pieprasa, lai *CCP* sniegtu kompensāciju tīrvērtes dalībniekiem, kuriem radušies pārsniedzoši zaudējumi, kā minēts Regulas (ES) 2021/23 27. panta 6. punkta pirmajā daļā, kopā ar paskaidrojumu par to, kā minētā summa tiek atskaitīta no jebkādām tiesībām uz starpības apmaksu, kā minēts Regulas (ES) 2021/23 62. pantā;

c) skaidru un precīzu informāciju par atlīdzinājumu, kas jāsadala tīrvērtes pakalpojumu lietotājam, un par metodiku, kas izmantota šāda atlīdzinājuma aprēķināšanai;

d) skaidru un precīzu informāciju par atlīdzinājumu, ko tīrvērtes pakalpojumu sniedzējs saņēmis pirms savstarpējas dzēšanas vai citiem atskaitījumiem saskaņā ar šīs regulas 3. panta 4. punktu;

e) skaidru un precīzu informāciju par veidu, kādā tīrvērtes pakalpojumu sniedzējam ir sniegts atlīdzinājums, nošķirot skaidru naudu un finanšu instrumentus un katru no dažādajiem finanšu instrumentu veidiem, tostarp īpašumtiesību instrumentus, parāda instrumentus vai instrumentus, kuros atzītas tiesības uz *CCP* peļņu nākotnē, un informāciju par tīrvērtes pakalpojumu lietotājam nododamā atlīdzinājuma struktūru;

f) ievērojot jebkādus konfidencialitātes ierobežojumus, – vispārīgas ziņas par atlīdzinājuma vispārējo sadalījumu starp tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja tīrvērtes pakalpojumu lietotājiem un paša tīrvērtes pakalpojumu sniedzēja kontiem;

g) jebkuru procentu aprēķinu vai jebkuru citu būtisku faktoru, kas ietekmē atlīdzinājumu.

6. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2023. gada 3. maijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN